

Frimerke posten

Nr. 3/2015
Posten Norge
Frimerketjenesten

Barndommens leketøy

Temaet for årets
Europafrimerker er
gammelt leketøy.

NYE FRIMERKER Side 4

Vakre fyrtårn

NYE FRIMERKER Side 10

Romantikk og erotikk

NYE FRIMERKER Side 16

Bryllup, konfirmasjon eller barnedåp?

Lag dine egne frimerker til
invitasjoner og takkekort.

Enkelt å bestille - Rask levering

Bestill på posten.no/personlige

Kjære kunde!

Våren har vært hektisk på frimerkefronten. Utgivelsene til Røde Kors-jubileet, Haldens by-jubileum og Anders B. Wilses 150-årsjubileum har alle blitt godt mottatt, både i media og av samlere.

5.juni utgir vi tre nye frimerkeserier. Temaet for årets Europa-frimerker er gammelt leketøy. I norsk leketøyindustri er det umulig å komme utenom Åsmund S. Lærdal. Det er Annedukken og Tomtebilene fra Lærdal som er motiv på de to frimerkene, som Madeleine M. Karlstrøm har hatt designansvaret for.

Fire nye fyrtårn blir nå frimerkemotiv i hefter. Bruksfrimerkeutgivelsen dekker denne gangen portovalørene til Europa og resten av verden. Inger Sandved Anfinen har formgitt frimerkene.

5.juni markeres også to personjubileer; Halfdan Kjerulfs 200-årsjubileum og Agnar Mykles 100-årsjubileum. Kjerulf (1815-1868) er den første norske komponisten av internasjonalt format. Han la grunnlaget for den norske romansen og norsk mannskorsang. Komponistene Nordraak og Grieg fulgte senere i Halfdan Kjerulfs spor.

Forfatteren Agnar Mykle (1915-1994) regnes som en av etterkrigstidens viktigste norske forfattere. Han er mest kjent for de omstridte bøkene «Lasso rundt fru Luna» og «Sangen om den røde rubin». Romanene regnes som høydepunkter i norsk litteraturhistorie og utgivelsene ble viktige for ytringsfriheten. Enzo Finger har hatt designansvaret for denne utgivelsen.

Vennlig hilsen

Halvor Fasting

Halvor Fasting
direktør

Innhold

NYE FRIMERKER

Gammelt leketøy
Side 4

Norske fyrtårn
Side 10

Personjubileer
Side 16

ELDRE FRIMERKER

Side 20

ØRNS SPALTE

Side 24

FRIMERKEKLIPP

Side 30

FOR SAMLERE

Side 32

Posten Norge AS, Frimerketjenesten

Postboks 9350 Grønland 0135 OSLO
Telefon: +47 23 14 78 70
Telefaks: +47 23 14 78 00

Besøksadresse:

Schweigaardsgate 33 B, 0191 Oslo

Nordea Bank, Oslo

Kontonummer:

6003 06 35097

IBAN-nr.:

NO25 6003 06 35097

SWIFT: NDEANOKK

www.posten.no/frimerker

www.posten.no/frimerkebutikken

E-post: frimerketjenesten@posten.no

Redaksjon: Arnfinn Skåle (redaktør),
Halvor Fasting, Rune Øyen.

Layout: Posten Norge AS,
Konsernkommunikasjon, Design
Trykk: Byråservice
Opplag: 31 000

Miljøfyrårn

Et eventyr

I 1938 kom den 25 år gamle Åsmund S. Lærdal hjem til Stavanger.

Lærdal var da ferdig utdannet i markedsføring og reklame ved Handelshøyskolen i København og var klar for å etablere seg i hjembyen. Akkurat med hva visste han ikke, men han var helt sikker på at han skulle skape sin egen arbeidsplass.

Forlag

I 1940 ble Åsmund S. Lærdals forlag etablert. De to første bøkene var «Kjøpmannshåndboka» og «Husmorens leksikon». De ble en stor suksess, og ble trykt i tre opplag. Etter hvert kom barn og deres behov i fokus hos forlaget, og billedbøker og malebøker ble trykt i store opplag til glede for barn landet rundt. Åsmund Lærdal var en driftig sjel, og så seg stadig om etter nye produkter. Valget falt på leketøy.

Tomte

Tomte småvareindustri ble stiftet i 1943. Under krigen var tilgang på

maskiner og materiell dårlig, men etter krigen ble dette mye bedre. Plast og vinyl ble benyttet til grammofonplater, kjøkkenutstyr, plastposer, og til leketøy. På en rundreise i Amerika fikk Lærdal høre om et stoff som var meget godt egnet til produksjon av dukker og annet leketøy. Stoffet ble kalt Polyvinylchloride, eller PVC, og hadde mange av egenskapene til naturmaterialet gummi.

Annedukken

I 1953 var Annedukken en realitet. Anne kom i tre størrelser; 43, 36 og 33 cm. Hun var ganske dyr i innkjøp, men kvaliteten gjorde at hun raskt ble fabrikkens flaggskip. Hun kunne både friseres og bades, og var akkurat passe stor til «mammans» dukkevogn. De første dukkene kom med faste plastøyne, og litt senere med soveøyne. Før Anne var det ingen dukker i Europa som hadde eget hår. Lærdal sydde håret på dukkene, og

mange dukkemammaer fikk prøve seg som frisører på egne dukker.

Biler

En av Lærdals virkelig store suksesser var Tomtebilene. De var nærmest uslitlelige. I reklamen het det at den minste Lærdalbilene var i fullt kjørbare stand selv etter å ha blitt kjørt over av en dampveivals. Bilene tålte også å ligge ute i sandkassen i all slags vær. Bilene ble eksportert til hele verden, og mange tyske gutter hadde sin første Mercedes eller Volkswagen fra Lærdal i Stavanger. I alt trillet over 100 millioner Tomtebiler ut i verden fra Åsmund S. Lærdal i Stavanger mellom 1957 og 1978.

Laerdal Medical AS

I 1978 sluttet Lærdal med produksjon av leketøy til fordel for livredningsutstyr.

Det begynte allerede i 1953 da Siviltforsvaret spurte Åsmund Lærdal om han kunne lage naturtro sårimitasjoner i mykplast. Han utarbeidet rundt 30 modeller, og dette dannet grunnlaget for bedriftens fremtid; å bidra til å redde liv og hindre unngåelig lidelse. Etter hvert kom ideen om en treningsdukke for munn-til-munn metoden, og redningsduken Resusci-Anne så dags lys.

I dag er Laerdal Medical en internasjonal leverandør av opplærings- og behandlingsutstyr for livreddende førstehjelp. Kontoret ligger fortsatt i Stavanger, og i år feirer bedriften 75-årsjubileum.

KILDE: «DET VAR EN GANG EN TRESKO»,
SAMLER & ANTIKK-BØRSEN AS 2013

Barndommens leker

Boken «Det var en gang en tresko» handler om Åsmund S. Lærdals leketøysproduksjon.

Dette er en herlig minnebok fra barndommens lek og læring.

Boken er et skattekammer for alle som vil se igjen lekene fra egen barndom.

Boken er en innbundet praktbok på 348 sider.
Normalpris i bokhandelen er kr 399,-
Frimerkepostens lesere får boken for KUN kr 299,-

Se mer enn
1300 leker
 fra Åsmund S. Lærdal,
 Stavanger 1941-1978.

Tomte-biler | Vinylfigurer
 Aktivitetsleker | Treleker
 Anne-dukken | Billedbøker
 Dukker | Postkort
 Puslespill | Malebøker
 Julekalendre
 Spillkort

NK 1908
Den første Annedukken
i alle tre størrelser.

Gammelt leketøy

Førstedagsbrev
kr 37,-

Førstedagsstempel
Barne-tegning

Nummer: NK 1908-1909
Motiv: Annedukker, Tomtebil
Design: Madeleine M. Karlstrøm
Foto: © Atle Kildebo
Verdier: Kr 14,00 – kr 1700
Opplag: 500 000 av hvert frimerke
Utgitt i: Ark à 50 frimerker
Trykk: Offset fra Joh. Enschedé Security Print, Nederland

NK 1909
Brannbil og Ford F 100
pickup fra Tomte.

Foto: © Bartomeu Amengual/AGE/NTB scanpix

Dato: 5.6.2015

◀ Samlersett
Kr 83,-

Presentasjonsfolder
Kr 46,-

◀ Gullbrev
Kr 99,-

Salgspriser
Samlerblad frimerke: kr 56,-
Samlerblad FDC: kr 62,-

Norske fyrtårn

Fire fyr prydar dei nye frimerka som kjem ut 5. juni.

Kvitsøy fyr

Stad: Kvitsøy kommune, Rogaland

Oppretta: 1700

Status: Automatisert og avfolka i 1969

Kvitsøy fyrstasjon ligg på Kvitsøyane sør for Skudeneshavn. Stasjonen vart oppretta i 1700 med vippefyr. I 1829 vart det bygd eit 18m høgt steintårn som lukka kolblussfyr. Tårnet vart forhøgd til 25,5 m og bygd om til oljefyr i 1859. Fyret ligg nær Ydstebøhavn og anna sjøbruksmiljø, og i samanheng med rike fornminne forekomstar og krigsminner. Kvitsøy fyrstasjon er som tidlegare kolblussfyr eit viktig kulturminne med stor fyrhistorisk verdi. Fyrtårnet er det eldste steintårnet i landet som framleis er i bruk, og har difor stor aldersverdi. Fyrstasjonen har ei svært dominerande plassering ved Ydstebøhavn og har stor miljøskapande betydning.

Slåtterøy fyr

Stad: Bømlo kommune, Hordaland

Oppretta: 1859

Status: Automatisert og avfolka i 2003

Kystfyret på Slåtterøy vart oppretta i 1859. Her vart det sett opp eit 25 meter høgt støypejernstårn og bygd bustad, uthus, naust og steinlagde vegar. Fyret var heim for tre fyrvaktarfamiliar. I 1958 vart familiane sette i land, medan vaktarane fekk hyblar på fyret. I juli 2003 vart stasjonen avfolka. No rår sauene, måsen og vinden grunnen, under sveipet av landets sterkaste fyrlys. Slåtterøya ligg ytst mot Selbjørnsfjorden, mellom Bergen og Haugesund, like utanfor den gamle handelsstaden ved Brandasundet i Bømlo kommune. Fyrfolka var einaste fastbuande på øya. På den statlege eigedommen er no kulturlandskapet freda av Riksantikvaren som eit kulturhistorisk og arkitektonisk verdifullt anlegg tilknytt sjøfart, fyrvesen og kystkultur.

Lindesnes fyr

Stad: Lindesnes kommune, Vest-Agder

Oppretta: 1655

Status: Automatisert og avfolka i 2003

Lindesnes fyrstasjon ligg på det sørlegaste fastlandspunktet i Noreg. Fyrstasjonen vart oppretta i 1655, men snart nedlagd og først tent att i 1725. Fyrstårnet som er i bruk i dag er eit 16,1m høgt støypejernstårn frå 1915 med linseapparatet frå 1854. Anlegget er som landets eldste og sørlegaste fastlandsfyr eit viktig landemerke med nasjonal symbolverdi.

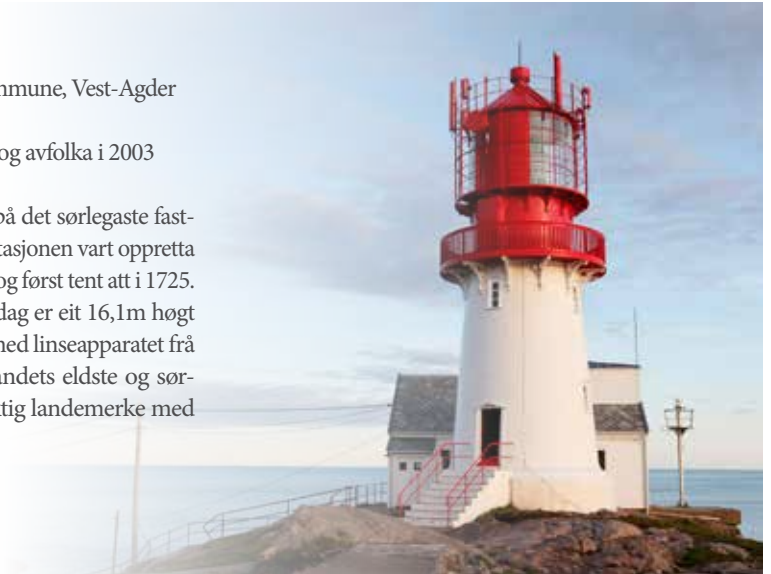

Foto: © Tom Schandy/ NN / Samfoto / NTB scanpix

Kjeungskjæret fyr

Stad: Ørland kommune, Sør-Trøndelag

Oppretta: 1880

Status: Automatisert og avfolka i 1987.

Kjeungskjæret fyrstasjon ligg på eit lite skjær utanfor Ørlandet. Fyret er et 20,6 m høgt og åttekanta. Ein støypt veg og ei bru går langt utover i sjøen til landinga. Landingstilhøva er brukbare i godt ver. Fyrstasjonen ligg i eit område der fuglelivet er freda etter lov om naturvern. Kjeungskjæret er ein fyrstasjon med mykje særpreg, og anlegget har stor miljøbetydning for Uthaug hamn rett innanfor.

Foto: © Sigmund Krøvel-Velle / Samfoto / NTB scanpix

NK 1910
Kvitsøy fyr
i Rogaland.

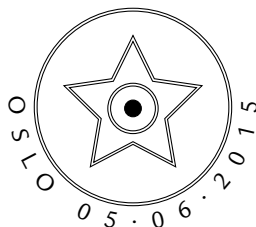

NK 1911
Slåtterøy fyr
i Hordaland.

Norske fyrtårn

◀ Førstedagsbrev
kr 68,-

Førstedagsstempel

Stjerna med prikk inni er måten
fyr er avmerka på sjøkart.

Nummer: NK 1910-1913
Motiv: Kvitsøy fyr, Slåtterøy fyr, Lindesnes fyr, Kjeungskjæret fyr
Design: Inger Sandved Anfinson
Foto: © Helge Sunde / Samfoto (NK 1910, NK 1911, NK 1913),
© Inger Sandved Anfinson (NK 1912)
Verdiar: A-Europa (kr 14,00) x2 – A-verda (kr 17,00) x2

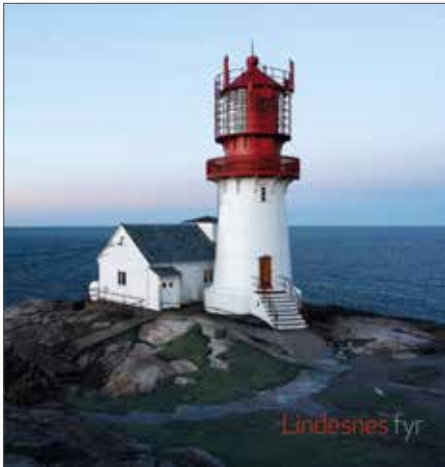
NK 1912
Lindesnes fyr
i Vest-Agder.

NK 1913
Kjeungskjæret fyr
i Sør-Trøndelag.

Foto: © Kai-Wilhelm Nessler / NN / Samfoto / NTB scampix

Dato: 5.6.2015

◀ Samlersett
Kr 145,-

Presentasjonsfolder
Kr 77,-

Opplag: Valør A-Europa: 336 000 frimerkehefte
Valør A-verda: 286 000 frimerkehefte
Utgjeve i: Hefte à 10 sjølvlimande frimerke
Trykk: Offset frå Joh. Enschedé Security Print, Nederland

Salsprisar:
Samlarblad frimerke: kr 87,-
Samlarblad FDC: kr 93,-
Sett maksimumkort: kr 88,-

Den norske romanse

Halfdan Kjerulf er den første norske komponist av internasjonalt format. Hans klaververker ble utgitt i flere utgaver i Tyskland i andre halvdel av 1800-tallet.

Opprinnelig studerte Halfdan Kjerulf juridikum for å bli embedsmann som sin far. Kort før han skulle ta eksamen i 1839 ble han alvorlig syk og reiste sommeren 1840 til Paris på en rekreasjonsreise. Her kom han i kontakt med et aktivt musikkliv der wienerklassikerne og de tidlige romantikerne sto i fokus. Kjerulf la grunnlaget for den norske romansen og norsk mannskorsang, og Nordraak og Grieg gikk i Kjerulfs spor. Kjerulf la grunnlaget for den norske romansen og norsk mannskorsang og var en banebryter for den kunstmusikalske utvikling som fant sted i Norge i siste halvdel av 1800-tallet.

Mannskor

Den norske Studentersangforening ble stiftet i 1845 med Kjerulf som

første dirigent. Mannskorsangen slo for alvor rot i Norge på denne tiden. Kjerulf har komponert og arrangert mange sanger for mannskor, selv om de aller fleste opprinnelig var tenkt for hans egen mannskvarsett.

Komponist

Som komponist skapte Kjerulf den norske romanse. Han var den første som målbevisst tok opp folkemusikalske elementer i kunstmusikken, og her bante han veien for Nordraak og Grieg. Han brakte den norske naturs og folkestemnings poesi inn i musikken i en tid da den nasjonale vekkelse begynte å skyte fart. Kjerulf valgte sine tekster med sjelden smak. Bjørnsons lyrikk inspirerte Kjerulf til å skrive noen av sine

fineste romanser. Han satte også musikk til Welhavens, Wergelands, Jørgen Moes og sin bror Theodor Kjerulfs dikt.

Kjerulfs produksjon omfatter drøyt 100 solosanger, ca. 30 sanger for mannskor, duetter og 10 hefter klaverstykker.

Foto: © C. Schwartz & Co./Nasjonalbiblioteket.

Helt til topps

Agnar Mykles «Sangen om den røde rubin» gikk ikke bare til topps på bestselgerlistene. Den gjorde det samme i rettsvesenet.

Hans mest berømte bøker, romanene «Lasso rundt fru Luna» og «Sangen om den røde rubin», er blitt stående som høydepunkter i norsk litteraturhistorie. Den sistnevnte romanen førte til at Mykle i 1956-57 ble involvert i en omfattende retts sak hvor han sammen med Gyldendal forlag ble saksøkt på grunn av bokens påståtte pornografiske innhold.

Engasjerte

Rettsprosessen vakte enorm oppmerksomhet. Den ble tatt opp i Stortinget, bispekollegiet uttalte seg, og for å avgjøre bibliotekinnkjøp måtte hvert enkelt kommunestyre komme med sin innstilling, hvilket

i sin tur engasjerte all presse i hele landet. Boken og forfatteren oppnådde verdensberømmelse, og «Sangen om den røde rubin» hører med blant de mest oversatte bøker fra Norge noensinne. Den usedvanlig opphetede avisdebatten som fulgte saken, kretset ikke bare om litteraturens rett til å skildre seksualitet. Sentralt stod også spørsmålet om Mykles bruk av “levende modeller”; forfatteren ble anklaget for å ha krenket privatlivet til mennesker i sin omgangskrets ved de litterære portretter han tegnet. Retts saken endte med at forlag og forfatter ble frikjent, men boken ble inndratt og beslaglagt. Året etter opphevet Høyesterett beslaget.

Agnar Mykle regnes som en av etterkrigstidens viktigste norske forfattere. Trass i at han ikke publiserte mer enn fire romaner og like mange novellesamlinger, har han øvd betydelig innflytelse på de kommende generasjoner forfattere.

KILDER: WIKIPEDIA,
STORE NORSKE LEKSIKON,
NORSK BIOGRAFISK LEKSIKON

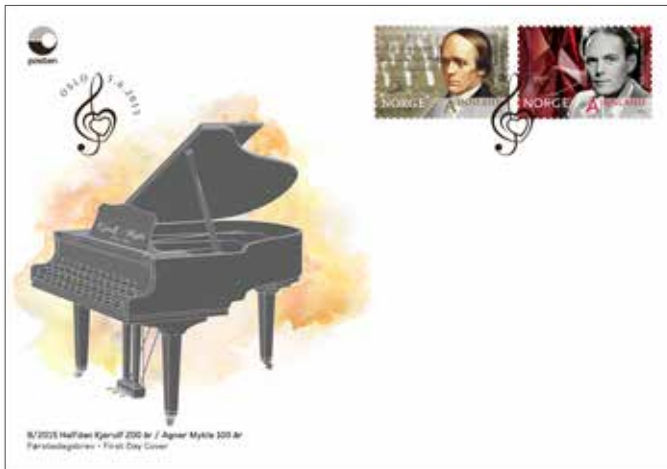
NK 1914
 Portrett av Halfdan Kjerulf.
 I bakgrunnen Den norske
 Studentersangforening og noteblad.

NK 1915
 Portrett av Agnar Mykle.
 I bakgrunnen røde rubin-fasetter
 og en naken kvinne.

Personjubleer

Dato: 5.6.2015

◀ Førstedagsbrev
 kr 27,-

Førstedagsstempel
 G-nøkkel med hjerte

Nummer: NK 1914-1915
 Motiv: Halfdan Kjerulf, Agnar Mykle
 Design: Enzo Finger
 Verdier: A-innland (kr 10,50) x 2
 Opplag: 3 080 000 av hvert frimerke
 Utgitt i: Rull à 100 selvklebende frimerker
 Trykk: Offset fra Joh. Enschedé Security Print, Nederland

Salgspriser
 Presentasjonsfolder: kr 36,-
 Samlersett: kr 63,-
 Samlerblad frimerke: kr 46,-
 Samlerblad FDC: kr 52,-

Komplett tilbud av skillingsmerker

Her finner du vårt komplette tilbud av skillingsmerker, både ustemplett og stemplet. Flere av frimerkene har vi få igjen av, så vi tar forbehold om at vi kan bli raskt utsolgt.

Bestill i vår nettbutikk
posten.no/frimerkebutikken
eller på vedlagte kupong.

USTEMPLEDE SKILLINGSMERKER

1863/66 Våpen II

NK 10 • 24 skilling.....700,-

1867/68 Våpen III

NK 12 • 2 skilling oransjegul.....525,-

1872/75 Posthorn

NK 16 IIa • 1 skilling gulgrønn.....140,-

NK 17 aX • 2 skilling gråblå, ligg. vm.....160,-

19 II • 4 skilling fiolett, tynt hvitt papir.....325,-

STEMPLEDE SKILLINGSMERKER

1855 Våpen I

NK 1 • 4 skilling m/ riststempel	1 300,-
NK 1 • 4 skilling m/ nummerstempel.....	1 350,-
NK 1 • 4 skilling m/ datostempel.....	1 500,-
NK 1 • 4 skilling m/ blekkannullering.....	2 400,-

1856/57 Kong Oscar I

NK 2 • 2 skilling	1 000,-
NK 3 • 3 skilling.....	500,-
NK 4 a • 4 skilling blå.....	130,-
NK 4 b • 4 skilling grønnlig blå.....	130,-
NK 5 • 8 skilling.....	350,-

1863/66 Våpen II

NK 6 • 2 skilling.....	1 850,-
NK 7 • 3 skilling.....	4 000,-
NK 8 Ia • 4 skilling blå.....	130,-
NK 8 Ib • 4 skilling grønnlig blå.....	130,-
NK 8 IIa • 4 skilling blå.....	100,-
NK 8 IIb • 4 skilling lys grønnblå.....	130,-
NK 9 • 8 skilling.....	475,-

1867/68 Våpen III

NK 11 • 1 skilling.....	400,-
NK 12 • 2 skilling.....	375,-
NK 13 b • 3 skilling gråfiolett.....	1 350,-
NK 14 x • 4 skilling grønnlig blå, tykt papir.....	100,-
NK 14 y • 4 skilling blå, tynt papir.....	110,-
NK 15 b • 8 skilling karminrosa.....	375,-

1872/75 Posthorn

NK 16 Ia • 1 skilling blek blålig grønn.....	850,-
NK 16 IIb • 1 skilling mørk grønn.....	450,-
NK 18 a • 3 skilling karmin, tynt grålig papir.....	225,-
NK 18 bX • 3 skilling rosa, hvitt/gullig papir, ligg. vm.....	100,-
NK 18 c • 3 skilling brunlig karmin, tynt papir.....	275,-
NK 19 Ia • 4 skilling mørk fiolett, tynt grålig papir.....	1 100,-
NK 19 Ib • 4 skilling matt brunfiolett, tynt grålig papir.....	1 400,-
NK 19 Id .. 4 skilling fiolett, tykt papir.....	550,-
NK 20 • 6 skilling.....	550,-
NK 21 I • 7 skilling, hvitt papir.....	675,-
NK 21 III • 7 skilling, hvitt papir.....	675,-

Årganger med skillingsmerker

Våre årganger inneholder ett av hvert frimerke. Dersom det finnes flere varianter eller typer av et frimerke, vil det være den rimeligste typen som er satt inn i årgangen.

USTEMPLEDE ÅRGANGER

Frimerkeåret 1873 (NK 16 IIa, NK 21 II)1 550,-

STEMPLEDE ÅRGANGER

Årgang 1855 (m/ riststempel med 11 eller 12 streker)1 310,-
 Årgang 1856 (NK 4 a/b, NK 5) 490,-
 Årgang 1857 (NK 2, NK 3).....1 510,-
 Årgang 1863 (NK 6, NK 7, NK 8 IIa, NK 9, NK 10 m/ toringsstempel)..... 6 835,-
 Årgang 1867 (NK 12, NK 14 x, NK 15 b)..... 860,-
 Årgang 1868 (NK 11, NK 13 b)1 760,-
 Årgang 1872 (NK 17 a/c m/ toringsstempel, NK 18 bX, NK 19 II m/ toringsstempel) 500,-
 Årgang 1873 (NK 16 IIb, NK 21 III, begge m/ toringsstempel)415,-
 Årgang 1875 (NK 20).....560,-

Stortingsbygningen i Christiania. Foto: © Mary Evans Picture / RM / NTB scanpix

MENS VI HADDE SKILLINGSMERKER...

1855: Ble Telegrafvæsenet opprettet og Kirkens Bymisjon grunnlagt 1859: Ble Karl IV ny unionskonge i Norge og teksten til «Ja, vi elsker» ble trykt for første gang 1860: Rammet «Storebrannen» i Stavanger hvor mer enn 250 hus brant ned 1861: Ble Norges Idrettsforbund stiftet 1864: Ble Vegdirektoratet / Statens vegvesen opprettet	1865: Ble Norges Røde Kors stiftet 1866: Ble Stortingsbygningen innviet 1869: Ble Myndighetsalderen senket fra 25 til 21 år, den høyere allmennskolen (middelskolen) ble innført og Dagbladet grunnlagt 1872: Ble Oscar II konge i Norge og Sverige, mens Namsos nesten ble utslettet i en bybrann 1873: Oppdaget Nordmannen G. H. Armauer Hansen leprabasillen

Fra New Yorks postkontor da postmesteren utga egne frimerker.

Olje og primitive frimerker

Den siste dagen John Tyler var USAs president undertegnet han Post Office Reform Act av 3. mars 1845.

Loven trådte i kraft 1. juli 1845, og det ble opp til president James K. Polks postsjef Cave Johnson å gjennomføre reformene, som ga billigere og mer enhetlig porto i USA. Som medlem av kongressen hadde Cave Johnson (1793-1866) vært sterkt imot postreformene, men måtte nå gjennomføre dem.

To års frimerketørke

Ved den engelske postreformen i 1840 hadde man samtidig fått statlig utgitte frimerker til å kvittere for betalt porto. I USA ble føderale frimerker først utgitt 1. juli 1847, og i de to årene fra 1845 til 1847 var alt overlatt til postmesternes eget initiativ. I alt 11 av disse utga da egne, provisoriske frankeringsmidler. Noen laget enkle stempler,

mens andre laget primitive frimerker. I New York fikk postmester Robert Morris (1802-1855) laget mer profesjonelle frimerker.

Det begynte med lær

Det har alltid vært krevende å samle disse provisoriene. Det finnes få av dem, og de som finnes kan bare skaffes med de tykkeste lommebøkene. Dette bekymret ikke Henry Lapham (1875-1939). Som typisk amerikansk multimillionær med stor forkjærighet for de primitive provisoriene, klarte han å sette sammen en av de beste samlingene av disse som noen gang har eksistert.

Henry G. Lapham ble født 5. juli 1875 i en velstående Brooklyn-familie. Familien drev et mindre

Foto til venstre: Fra katalogen for auksjonen i Paris april 1922.

Foto i midten: James Polk var president da USAs postreformer ble gjennomført.

Foto til høyre: Henry G. Lapham (1875-1939).

lærfirma som ved fusjoner og oppkjøp etter hvert ble Central Leather Company of Pennsylvania. Familien flyttet til Boston, og mens familiens finansimperium vokste, tok Henry sine eksamener med toppkarakterer ved Yale-universitetet 1897.

Olje og skandaler

Henry overtok familiens finansimperium og styrte dette med stor dyktighet. Etter hvert omfattet det shipping, bankvirksomhet og flere oljefelt i California og Texas. Familien hadde dessuten store interesser i Texas Corporation, som senere ble oljegiganten Texaco. I 1933 ble dette selskapet anklaget av åtte mindre, selvstendige oljeselskaper for å forsøke og drive de selvstendige oljeselskapene bort fra markedet. Beskyldningene var neppe tatt helt ut av løse luften, og i september samme år ble

Henry Lapham tvunget til å trekke seg fra jobben som direktør i firmaet. I stedet overtok han som sjef i investeringsfirmaet Lapham, Davis & Bianchi. Han hadde fortsatt et godt tak i sine øvrige eier interesser, og kastet seg nå dessuten inn i produksjonen av sko.

Sportsinteressene

Hele livet var Lapham lidenskapelig interessert i sport, både som utøver og som organisator. Han var medlem av rundt 40 idrettsforeninger, og i 1922 ble han medlem av American Olympics Association. Han hadde en særlig interesse for biljard og var i mange år president i International Billiards Association. Som mange andre formuende amerikanere understøttet han flere gode formål. I 1917 bekostet han klubbhuset for sportsforeningen ved Yale-universitetet,

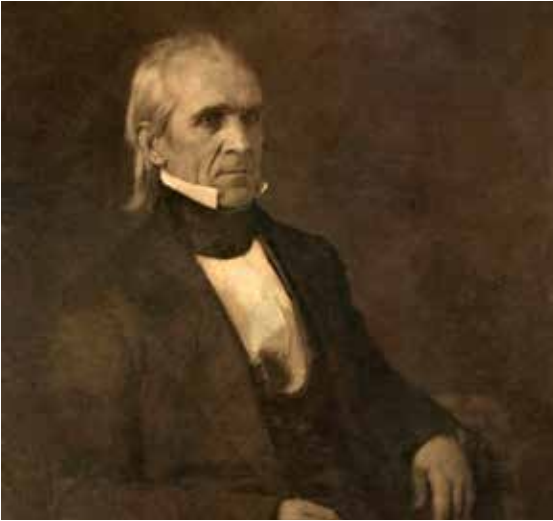
og han etablerte flere stipender for ungdommer i Boston.

Frimerkekjøp

Vi vet ikke nøyaktig når Laphams frimerkeinteresse ble vekket, men da flere store samlinger ble solgt i begynnelsen av 1920-årenes USA, fantes Lapham alltid med som en diskret kjøper, særlig når kostbare postmesterprovisorier ble tilbudt. Fordi Lapham ikke brukte penger på ting han ikke forsto seg på, kan vi gå ut fra at han allerede i begynnelsen av 1920-årene hadde solide kunnskaper om filateli og posthistorie. Det beste av New York-provisorier skaffet Lapham seg ved å kjøpe hele engelskmannen Leon Adutts samling og det beste fra Nicholas Waterhouse sin samling.

Frimerkehandleren

Lapham var god venn med den berømte frimerkehandleren Warren

Colson i Boston. Colson visste alltid hvor og hvordan de beste objektene kunne skaffes. Da flere sjeldne provisorier ble tilbudt ved en auksjon med objekter fra storsamleren Ferrarys samlinger i Paris i april 1922, tok Colson turen over Atlanteren og kjøpte for Lapham. Samme år sørget Colson også for at Lapham fikk kjøpt det han ønsket seg fra den amerikanske storsamleren Henry Gibbons samlinger.

På utstilling

Da Lapham fikk gullmedalje for sin spesialsamling med New Yorks provisoriske frimerker ved den internasjonale utstillingen i New York i 1926, hadde samlingen «alt». Den gang viste ikke Lapham sin samling med andre provisorier, men medlemmene av Collectors Club i New York fikk se denne i april 1928. Samtidig viste Lapham

For- og bakside av provisorium fra Alexandria. Solgt i New York i 2012 for 3 611 575 kroner. Merket har stått på et brev.

IKKE SETT SIDEN 1922

PROVISORIUM: For- og bakside av provisorisk frimerke utgitt i 1846 av postmester Daniel Bryan (1789-1866) i Alexandria. Bare 6 gulbrune eksemplarer er kjent. Frimerkehandler Durbin kjøpte merket i 1879 (signatur på baksiden) og solgte det til

Ferrary. Colson kjøpte det i Paris 1922 (se lite stempel «W.H.C.» på baksiden) og det gikk direkte inn i Laphams samling. Da det ble solgt i New York i 2012 for 3 611 575 kroner, hadde det ikke vært på markedet siden 1922.

1

2

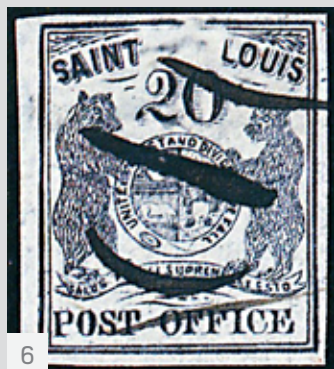
3

4

5

6

1. Postmester Revell i Annapolis ordnet frankeringen med rødt stempel. Bare to kjente og dette ble solgt for 3 611 575 kroner i 2012. Ex Lapham. 2. Postmester Buchanan brukte sin signatur for å lage frimerke. Lapham eide dette brevet. Solgt for 459 650 kroner i 2012. 3. Postmester Mitchell i New Haven laget frankering med stempel. Fra Laphams samling. Fikk ny eier i 2012 for 492 500 kroner. 4. Provisorium brukt 15. juli 1845 som er det tidligste vi kjenner. Dessuten på brev fra New York til Tyskland. Solgt for 262 660 kroner i 2012. Ex Lapham. 5. Frankert med New Yorks provisorium. Solgt i 2012 for 591 000 kroner. Ex Lapham. 6. Provisorisk frimerke fra postmester Wimer i St. Louis. Var i Laphams samling. Solgt for 100 700 kroner i 1989.

Provisorium fra Millbury som Lapham hadde i sin samling. Solgt for 2 626 600 kroner i 2012.

da en svært god samling British Guyana. Den kanskje beste ikke-amerikanske samlingen Lapham satte sammen var en fremragende samling Spania, som ble vist frem i Boston 1930. Ved den internasjonale utstillingen i New York i 1936 ble hans samling postmesterprovisorier utstilt under sønnen Raymonds navn og fikk utstillingens høyeste utmerkelse.

Diskresjon

Etter at Henry Lapham døde 13. desember 1939 var det lenge et mysterium hvor det var blitt av mange av de mest sjeldne provisoriene fra hans samling. Noe av svaret kom i 2012 da firmaet Siegel i New York solgte 580 objekter fra Peter Frelinghuysens IIs samling for rundt 30 millioner kroner. Her fantes

mange av objektene fra Laphams samling man trodde hadde gått tapt.

Frelinghuysen var også venn av Colson, og vennskapet var så viktig at Frelinghuysen mistet interessen for frimerkesamling da Colson døde i 1963. Hans samling ble derfor liggende urørt i 50 år. At ingen visste at mange av Laphams største sjeldenheter fortsatt var i behold skyldes Colsons enorme diskresjon og at bare en liten, taus krets visste om Frelinghuysens interesse for frimerker.

Merke postmester Waters i Millbury fikk laget med George Washington. Eneste ubrukte som finnes. Solgt for 852 000 kroner i 1989. Ex Lapham.

ENESTE KJENTE

FRIMERKE: Det eneste ubrukte, provisoriske frimerket vi kjenner utgitt i 1846 av postmester Asa Holman Waters (1808-1887) i Millbury Massachusetts. Innkjøpt av Colson i Paris 1922 og fantes i Laphams samling da denne ble vist i Collectors Club i 1928. Etter Laphams død ble det igjen kjøpt av Colson. Colson solgte det til brødrene Weill, og da Weill-samlingen ble solgt i New York i oktober 1989, kostet merket motsvarende 852 000 kroner.

ØRN GRAHM

er utdannet jurist, og er lidenskapelig interessert i frimerker. Han skriver om frimerker både i Norge og Norden, og hans artikler er også etterspurt i den engelskspråklige delen av frimerkeverdenen.

TRYKKPLATEN FUNNET

Kobbertrykkplaten til Mauritius Post Office-merkene fra 1847 har dukket opp etter å ha vært forsvunnet siden 1935. Trykkplaten var opprinnelig i storsamleren Maurice Burrus' eie. Etter at hans niese Odile Burrus døde ble trykkplaten gjenfunnet.

Christian Wilse viser stolt fram frimerke med motiv tatt av hans oldefar.
Foto: Nils Midtbøen

Ordfører Tor Edquist og kommandant Dag Strømsæther ved Fredriksten festning var mektig imponerte over det vakre Halden-frimerket.
Foto: Birger Morken

CARLSEN PÅ FRIMERKER

Magnus Carlsen er motiv på frimerket til Norges Sjakkforbunds 100-årsjubileum. I tillegg er han motiv på ca. 15 utenlandske frimerker

Kulturminister Thorhild Widvey avduket det siste frimerket og åpnet utstillingen på Norsk Folkemuseum. Foto: Nils Midtbøen

Interessen for Halden-frimerket var stor. Foto: Birger Morken

Flotte frimerke-lanseringer

I april ble det lansert frimerker for Halden by og Anders Beer Wilse.

Halden 350 år

I begynnelsen av april ble frimerket til Haldens 350-årsjubileum lansert, med både ordfører og kommandant på Fredriksten festning til stede. Haldenserne var mektig imponerte over Arild Yttris flotte frimerkegravyre. Posten hadde salgsstand i Tistasenteret i Halden på utgivelsesdagen 10. april. At merket var populært vitnet også oppmøtet her om.

Anders Beer Wilse 150 år

Anders Beer Wilses oldebarn Christian Wilse var glad for at oldefarens fotoskatt ble tatt vare på og viet så stor oppmerksomhet i jubileums-året. Det var også kulturminister Thorhild Widvey. Begge var til stede ved lanseringen av frimerkene på Norsk Folkemuseum 16. april samtidig som utstillingen «Wilse – bildet av Norge» ble åpnet.

Frimerke- utstillinger

I april og mai deltok Posten på frimerkeutstillinger på Taiwan og i Tyskland.

Tradisjonen tro markerte vi vår deltakelse med utstillingskort og personlige frimerker. De personlige frimerkene er i år for første gang brukt til frankering av utstillingskortene. Dette var meget populært blant de besøkende på utstillingene.

Taipei 2015 | 24.–28.04.2015

Taipei er den største byen på Taiwan og hjem for verdens nest høyeste bygning, Taipei 101. Som vi ser på frimerket, rager skyskraperen med sine 508 meter høyt over resten av byen. På utstillingskortet har vi zoomet inn på en nattlig sentrumsgate i Taipei. Kineserne markerer i år geitans år, og vi har derfor gitt geita en plass både på frimerket og i stempelet.

Pris frimerke kr 20,50
Pris utstillingskort kr 26,-

**Int. Briefmarken-Messe Essen
07.–09.05.2014**

Det er 25. gang denne tradisjonelle frimerke-utstillingen arrangeres i Essen. Essen er nest største by i det tettbefolkede Ruhr-området i Tyskland. På frimerke og utstillingskort ser vi byens domkirke fra ulike vinkler og med rådhuset ruvende i bakgrunnen. Rådhuset i Essen er for øvrig det høyeste rådhuset i hele Tyskland.

Pris frimerke kr 17,50
Pris utstillingskort kr 26,-

Juryen har talt

Nordlyset over Bleikøya i
Andøy ble årets vakreste
frimerke 2014.

Nordlysfrimerket fikk hele 25,4 % av stemmene. Det er Enzo Finger som har designet frimerket, og det vakre nordlyset er fotografert av Roy Samuelson. På andreplass På andreplass kom turistfrimerket med vikingskipet «Draken Harald Hårfagre» med 10,8 % av stemmene, mens tredjeplassen ble besatt av frimerket med hendene som former et hjerte fra serien til Grunnlovsjubileet med 8,4 % av stemmene.

Vinnerne av frimerkeprodukter er tilskrevet.

Avstemningen årets vakreste frimerke er et samarbeid mellom Norsk Filatelistforbund, Skanfil for samlere AS og Posten.

Nytrykk av Norsk kunst

NK 1805

NK 1805 Norsk kunst V, B-post ble trykt opp på nytt 11.12.2014. Det er ingen kjente endringer i papir eller tagging fra første opplag.

På rullene i førsteopplaget fra 2012 var det satt inn en B-postetikett mellom hvert av frimerkene. Rullene som gis ut denne gang er uten B-post-etiketter.

Første bruksdato var 4. mai 2015.

Pris frimerke kr 9,50

Bestill i vår nettbutikk
posten.no/frimerkebutikken
 eller på vedlagte kupong.

Rita Normann (til venstre) og Reidun Larsen i samtale med en kunde på Posten Sommerturné i 2014.
Foto: Jørn Michalsen

Bli med på Postens sommerturné

For tredje gang gjennomfører Posten en egen sommerturné.

Turnéen starter i Halden 13. juni og avsluttes på Maihaugen på Lillehammer 23. august. I år besøker vi blant annet The Tall Ships Races i Ålesund og Kristiansand, samt Trebåtfestivalen med undervannspostkontor i Risør. Besøk oss og hør mer om de nyeste tjenestene og tilbudene fra Posten.

På følgende steder kan du kjøpe frimerker, spesialkonvolutter og postkort med motivstempel:

13. juni:	Haldendagen, Halden
24.-28. juni:	Glommafestivalen, Fredrikstad
15.-18. juli:	The Tall Ships Races, Ålesund
25.-28. juli:	The Tall Ships Races, Kristiansand
6.-8. august:	Trebåtfestivalen, Risør